

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Одеський національний медичний університет
Кафедра хірургічної стоматології

Бурячківський

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «хірургічна стоматологія»

Рівень вищої освіти: другій (магістерський)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 221 «Стоматологія»

Освітньо-професійна програма: «Стоматологія»

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Стоматологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 29 червня 2023 року).

Розробники:

завідувач кафедри, д.мед.н., проф. Гулюк А.Г.

завуч кафедри, к.мед.н., ас. Тащян А.Е.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри хірургічної стоматології
Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Анатолій ГУЛЮК

Погоджено із гарантом ОПП

Анатолій Гулюк

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з стоматологічних дисциплін
ОНМедУ

Протокол № ___ від _____ 2023 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з стоматологічних дисциплін ОНМедУ

Володимир Крикляс

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань	Денна форма навчання
Кредитів: 12	22 «Охорона здоров'я»	Обов'язкова дисципліна
Годин: 360	Спеціальність 221 «Стоматологія»	Рік підготовки 3-5
		Лекції (42 год.)
Змістових модулів-8	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Семінарські (0 год.)
		Практичні (188 год.)
		Лабораторні (0 год.)
		Самостійна робота (130 год.)
		у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)
		Форма підсумкового контролю – іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання

Мета вивчення дисципліни: підготовка лікаря-стоматолога, який володіє сучасними методами діагностики хірургічних захворювань та пошкоджень щелепно-лицевої ділянки, способам їх профілактики і лікування, що вміє організувати роботу хірургічного відділення поліклініки, вести необхідну медичну документацію, сформувати у здобувачів вищої освіти науковий підхід до вивчення основних проблем хірургічної стоматології, що потребують подальшого поглиблення та вивчення; виступати в ролі експерта при виникненні спірних питань в лікуванні, на кращих прикладах вітчизняної медицини, виховувати висококваліфікованих, високоморальних спеціалістів-стоматологів, які додержуються принципів деонтології та лікарської етики, які готові до самовідданого служіння своєму народу.

Завданнями навчальної дисципліни «хірургічна стоматологія» є: вміння проводити обстеження хворого, вивчення провідних синдромів і симптомів у хірургічній стоматології, обґрунтувати та формулювати попередній діагноз; вміння аналізувати результати обстеження та проводити диференційну діагностику, ставити остаточний діагноз основних захворювань, виявляти та ідентифікувати прояви соматичних захворювань в порожнині рота, визначати принципи комплексного лікування в клініці хірургічної стоматології, виявляти різні клінічні

варіанти та ускладнення найбільш поширених хірургічних стоматологічних захворювань.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Інтегральна: Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія», у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Загальні (ЗК):

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
10. Здатність бути критичним і самокритичним.
11. Здатність працювати в команді.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК):

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.
18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2)

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдопа, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайних ситуацій, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4).

ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.2) для різних верств населення в різних умовах (за списком 6).

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен

Знати:

- принципи обстеження хворих лікарем-стоматологом: значення спеціальних та допоміжних методів обстеження для диференційної діагностики стоматологічних захворювань
- етіологію та патогенез основних хірургічних стоматологічних захворювань, їх вплив на органи та системи людського організму, клінічні прояви стоматологічної патології порожнини рота та показання до застосування різних методів лікування в хірургічній стоматології;
- профілактику, клініку та лікування запальних процесів щелепно-лицевої ділянки, захворювань скроне-нижньощелепних суглобів, травми зубів, щелеп, а також вогнепальних, термічних, хімічних, радіаційних, комбінованих пошкоджень обличчя, порожнини рота та шиї, стоматоневрологічних захворювань;
- сучасні уявлення про біологічну суть новоутворень, їх особливості, профілактику, діагностику, принцип лікування, завдання лікаря-стоматолога в системі організації протипухлинної служби, принципи онкологічної настороженості і методик диспансеризації онкостоматологічних хворих.;
- принципи обстеження, діагностики і комплексного лікування, профілактики зубо-щелепних деформацій, об'єм лікування при пластичних операціях щелепно-лицевої ділянки, очікувані результати таких операцій, методики операцій, розроблених на кафедрі хірургічної стоматології ОНМедУ;
- основні етапи і методики проведення стоматологічних операцій, питання асептики, принципи та методи анестезіології, загального та місцевого

вміти:

- проводити обстеження щелепно-лицевої ділянки, включаючи: обстеження м'яких тканин обличчя, скроне-нижньощелепних суглобів, слинних залоз, регіонарної лімфатичної системи, , аналіз оглядових, панорамних, прицільних дентальних та контрольних рентгенограм, томограм,;
- розробляти план та тактику лікування захворювань щелепно-лицевої ділянки;
- встановлювати первинний (попередній) діагноз на основі аналізу одержаних результатів та визначати показання до стоматологічних втручань;
- оволодіти основними стоматологічними маніпуляціями та методами діагностики у хворих з хірургічними стоматологічними захворюваннями для постановки діагнозу і вибору правильного методу лікування згідно переліку ОПП випускника стоматологічного факультету за фахом „стоматологія»;
- здійснювати організаційно-методичну роботу;
- вести санітарно-освітню роботу серед населення;
- додержуватись правил охорони праці та техніки безпеки.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Організація хірургічної стоматологічної допомоги

Тема 1. Основні етапи становлення та розвитку хірургічної стоматології і щелепно-лицевої хірургії, роль вітчизняних вчених. Хірургічна стоматологія і

щелепно-лицева хірургія як медичні дисципліни і завдання. Місце хірургічної стоматології і щелепно-лицевої хірургії серед інших медичних дисциплін. Взаємозв'язок їх з іншими розділами медицини, стоматології. Стоматологічні наукові школи в Україні, СНД, світі, їх внесок у розвиток хірургічної стоматології і щелепно-лицевої хірургії.

Сучасні принципи організації хірургічної стоматологічної та щелепно-лицевої допомоги населенню в містах і сільській місцевості.

Види хірургічної стоматологічної допомоги: поліклінічна і стаціонарна (невідкладна і планова). Особливості організації надання допомоги в екстремальних ситуаціях.

Організація роботи і оснащення хірургічного відділення (кабінету) стоматологічної поліклініки, щелепно-лицевого відділення стаціонару, операційної, перев'язувальної.

Спеціальне обладнання, апаратура та інструменти для обстеження хворих і виконання стоматологічних втручань.

Асептика і антисептика при операціях на обличчі та в порожнині рота. Підготовка ротової порожнини до операції. Обробка операційного поля.

Стерилізація інструментів і перев'язувального матеріалу, матеріалу для накладання швів (шовк, кетгут, нитки із синтетичних матеріалів). Підготовка рук хірурга до операції.

Особливості догляду за амбулаторними та стаціонарними хворими із запальними захворюваннями, пошкодженнями та після планових оперативних втручань в щелепно-лицевій ділянці, їх харчування.

Медична документація в хірургічному відділенні (кабінеті) стоматологічної поліклініки та в щелепно-лицевому відділенні лікарні. Показники роботи хірурга-стоматолога.

Показання до госпіталізації хворих з патологією щелепно-лицевої ділянки, особливості їх обстеження та реабілітації.

Внутрішньогоспітальна інфекція в стоматологічній поліклініці та щелепно-лицевому стаціонарі, шляхи передачі інфекції. Захист пацієнтів і медичного персоналу від госпітальної інфекції, вірусного гепатиту, ВІЛ-інфекції та інших.

Особливості обстеження хворих із захворюваннями зубощелепної системи, пошкодженнями, запальними процесами, доброякісними, злоякісними та пухлиноподібними утвореннями, природженими і набутими дефектами, деформаціями щелепно-лицевої ділянки.

Значення особистого спілкування лікаря з хворим. Емоційні фактори, пов'язані із захворюваннями, пошкодженнями і дефектами обличчя та лікуванням, що проводиться. Деонтологія та лікарська етика в хірургічній стоматології і щелепно-лицевій хірургії.

Збір суб'єктивних даних хворого:

Скарги на момент звернення до медичної установи.

Анамнез хвороби: розвиток захворювання, його динаміка, попереднє лікування.

Анамнез життя: спадкові, перенесені та супутні захворювання, шкідливі звички - вживання наркотиків, алкогольних напоїв, паління; спадковість, алергологічний анамнез.

Об'єктивне обстеження: загальний стан, свідомість. Обстеження органів і систем у стаціонарі.

Обстеження щелепно-лицевої ділянки. Огляд обличчя. Пальпація. Огляд органів та м'яких тканин порожнини рота, обстеження зубів. Загальноклінічні, лабораторні та спеціальні методи дослідження. Дослідження функції рухових і чутливих нервів. Обстеження слинних залоз та їх проток, скронево-

нижньощелепних суглобів, лімфатичного апарату обличчя та шиї. Встановлення характеру та величини дефектів і деформацій тканин обличчя і порожнини рота, стан навколишніх тканин. Оцінка ступеня, анатомічних, функціональних і естетичних порушень.

Об'єктивні методи дослідження із застосуванням сучасної діагностичної апаратури. Рентгенологічні: рентгенографія, томографія, панорамна рентгенографія і пантомографія. Застосування штучного контрастування. Комп'ютерна та магнітно-резонансна томографія, радіоізотопна, ультразвукова діагностика, дистанційна та контактна термографія. Морфологічні методи: цитологічне дослідження відбитків, зішкрябів, пункційного матеріалу; гістологічне дослідження біопсійного матеріалу. Методи функціональної діагностики: рео-, поляро- та електроміографія, електроодонтодіагностика. Застосування комп'ютерів у діагностиці: розшифрування рентгенограм, планування операцій, результатів лікування.

Обсяг обстеження хворих з патологією щелепно-лицевої ділянки під час лікування в умовах поліклініки та стаціонару, участь суміжних спеціалістів в обстеженні.

Змістовий модуль 2.

”Знеболення в хірургічній стоматології та щелепно-лицевій хірургії”

Тема 2. Місцеве знеболення в стоматології

Мета, види та завдання знеболення в стоматології. Організація та забезпечення анестезіологічної та реанімаційної служби в стоматологічній поліклініці і стаціонарі.

Біль, його види, компоненти болю, його значення для організму. Реакція організму на біль, оперативну травму.

Основні етапи розвитку місцевого знеболення. Внесок вітчизняних вчених. Види місцевого знеболення. Неін'єкційні методи місцевого знеболення: хімічні, фізичні, фізико-хімічні, електрознеболення. Ін'єкційні методи. Спосіб безголкової ін'єкції, з використанням карпульних шприців.

Клініко-фармакологічна характеристика місцевих знеболювальних препаратів, що використовуються в стоматології: новокаїну, тримекаїну, лідокаїну, дикаїну, піромекаїну, ультракаїну та ін. Застосування судиннозвужувальних засобів при місцевому знеболенні. Залежність ефективності знеболення від загального стану хворого, вживання алкогольних напоїв та інших шкідливих факторів.

Класифікація методів знеболення в стоматології і щелепно-лицевій хірургії

Аплікаційне знеболення. Техніка, показання та протипоказання, можливі ускладнення.

Інфільтраційна (термінальна) анестезія при хірургічних втручаннях на м'яких тканинах і альвеолярних паростках. Показання і протипоказання до використання.

Знеболення при хірургічних втручаннях на верхній щелепі. Провідникове знеболення. Методика блокування II гілки трійчастого нерва біля круглого отвору, біля підочного отвору, горба верхньої щелепи, великого піднебінного і різцевого отвору. Внутрішньо- та зовнішньоротові способи. Показання та протипоказання до застосування. Помилки, ускладнення, їх профілактика та лікування.

Знеболення при хірургічних втручаннях на нижній щелепі. Регіональне (стовбурове) знеболення. Методика виключення III гілки трійчастого нерва біля овального отвору, біля входу в нижньощелепний канал (мандибулярна та торусальна анестезія), біля ментального отвору. Внутрішньо- і зовнішньоротові способи знеболення. Показання і протипоказання до застосування. Помилки, ускладнення, їх профілактика та лікування.

Поєднання провідникового та інфільтраційного знеболення при оперативних втручаннях на щелепно-лицевій ділянці, операціях видалення зубів. Протипоказання до застосування місцевого знеболення.

Підокістна анестезія, показання, методика, ускладнення.

Інтралігаментарна анестезія, показання, методика, переваги та недоліки, ускладнення.

Внутрішньопульпарна анестезія, показання, методика, ускладнення.

Внутрішньокісткова анестезія, показання, методика, ускладнення.

Помилки та ускладнення при місцевому знеболенні: введення тканинних отрут, пошкодження нервів і судин, м'язів, інфікування, інші. Післяін'єкційне зведення щелеп.

Загальні ускладнення: реакції з боку серцево-судинної системи і ЦНС - зомління, колапс; анафілактичний шок, інші алергічні реакції. Надання невідкладної допомоги.

Премедикація, її принципи, завдання, дія. Показання до застосування. Особливості проведення в умовах поліклініки і стаціонару. Групи та клініко-фармакологічна характеристика лікарських засобів, які застосовуються для премедикації (анальгетиків, транквілізаторів, антигістамінних засобів та ін.). Види премедикації, що застосовує лікар-стоматолог і анестезіолог.

Загальне знеболення при операціях в щелепно-лицевій ділянці

Показання до застосування загального знеболення залежно від обсягу та характеру оперативного втручання і стану хворого. Стадії наркозу. Види наркозу: інгаляційний, дожилний, внутрішньом'язовий, ректальний, комбінований. Показання до кожного з них. Обстеження хворого і загальна підготовка до наркозу. Переднаркозна медикаментозна підготовка до оперативного втручання. Особливості загального знеболення в стоматології, щелепно-лицевій хірургії.

Неінгаляційні способи наркозу. Дожильний наркоз при хірургічних втручаннях в стаціонарі і поліклініці. Комбіноване знеболення - нейролептаналгезія. Показання, розрахунок дози і техніка проведення. Можливі ускладнення, їх запобігання і усунення.

Інгаляційні способи наркозу. Особливості проведення інтубаційного наркозу у хворих з патологією щелепно-лицевої ділянки. Масковий та назофарингеальний наркоз в стоматологічній практиці. Показання до вибору різних способів інтубації (через рот, ніс, трахеостому, оростому, через ніс "всліпу", ретроградна інтубація). Обладнання для цього. Контроль за станом хворого, можливі ускладнення. Ларінгеальна маска, її застосування, показання.

Тема 3. Невідкладні стани і принципи реанімації в стоматологічній практиці

Невідкладні стани під час виконання стоматологічних втручань, які потребують термінової лікарської допомоги: респіраторні ускладнення, серцево-судинні, коматозні, шоківі прояви та ін.

Принципи серцево-легеневої реанімації. Надання допомоги при виведенні хворого з термінального стану: на вулиці, в умовах амбулаторного стоматологічного прийому, в щелепно-лицевому стаціонарі. Профілактика невідкладних станів у стоматології, щелепно-лицевій хірургії (в тому числі організаційні заходи).

Змістовий модуль 3

Операція видалення зубів

Тема 4. Просте, складне, атипове видалення зубів. Особливості оперативних втручань на обличчі та в порожнині рота: типові розтини для підходу до органів із урахуванням будови шкіри, розташування нервів, великих судин, жувальних та м'язів. Види швів: вузловий, занурений, косметичний, розвантажувальний, пластинковий. Заходи щодо запобігання утворенню грубих рубців.

Основи техніки оперативних втручань на альвеолярних відростках і щелепних кістках. Розтин кістки бором, диском, дротяною пилкою. Розкриття порожнин у кістках. З'єднання розрізаної кістки. Сучасні способи лікування хвороб порожнини рота, щелеп, м'яких тканин обличчя з використанням лазерних пристроїв, кріодеструкції та ультразвуку, їх дія на тканини.

Видалення зубів. Інструменти для видалення зубів, їх будова та принципи роботи.

Видалення зубів як оперативне втручання із своєрідним операційним полем і операційною технікою. Показання та протипоказання до операції видалення зубів. Особливості підготовки хворого і проведення операції у хворих із змінами серцево-судинної системи, захворюваннями крові та іншими системними порушеннями, у вагітних і дітей.

Типове видалення зубів: Підготовка операційного поля. Методика видалення зуба з урахуванням анатомічних умов, будови та механізму дії інструментів. Розміщення та положення лікаря і хворого при видаленні зубів. Інструментарій для видалення зубів. Види щипців, елеваторів, їх будова, механізм роботи, призначення. Видалення зубів щипцями. Окремі етапи видалення зубів щипцями. Особливості видалення окремих груп зубів та коренів. Техніка та механіка застосування елеваторів різних типів.

Загоєння рани після типового видалення зуба.

Методика видалення глибоко розміщених уламків коренів. Вибір доступу під час типового видалення зуба в передньому та боковому відділах верхньої і нижньої щелеп. Методика видалення третього великого корінного зуба на нижній щелепі при неповному його прорізуванні або неправильному положенні.

Атипове видалення зубів: показання, методика, знеболення, інструментарій.

Обробка рани після видалення зуба і догляд за нею. Особливості загоєння альвеоли. Показання до застосування та методика альвеолоектомії за допомогою бормашини.

Ускладнення під час видалення зубів і коренів. Попадання зуба в дихальні шляхи та травний канал. Перелом і вивих сусідніх зубів. Відлом частин альвеолярного паростка, перелом і вивих щелеп. Пошкодження дна верхньощелепної пазухи і проштовхування в неї кореня зуба. Кровотеча під час видалення зуба, їх профілактика. Лікувальна тактика при цих ускладненнях, їх профілактика.

Ускладнення після видалення зуба. Кровотеча. Етіологія. Засоби зупинення кровотечі з рани м'яких тканин і кісток. Хірургічні, фармакологічні і біологічні методи боротьби з післяопераційною кровотечею. Післяопераційний лунковий біль. Альвеоліт, причини виникнення, профілактика. Лікування інших післяопераційних ускладнень.

Хірургічні втручання на альвеолярному відростку з метою підготовки до ортопедичного лікування.

Тема 5. Хвороби прорізування зубів.

Дистопія зубів. Ретенція та інклюзія зубів. Утруднене прорізування, причини. Клінічні прояви. Показання до хірургічного лікування. Ускладнення, їх класифікація. Методи оперативного втручання при дистопії і ретенції зубів.

Перикороніт: класифікація, клініка, діагностика, лікування.

Змістовий модуль 4

Одонтогенні запальні процеси щелеп.

Тема 6. Одонтогенні запальні процеси м'яких і кісткових тканин щелепно-лицевої ділянки

Етіологія і патогенез гнійно-запальних захворювань щелепно-лицевої локалізації. Класифікація. Значення карієсу зубів і стоматогенних пошкоджень у розвитку і поширенні запального процесу. Визначення поняття "одонтогенна інфекція" і сучасні уявлення про її значення в розвитку місцевої загально-соматичної патології.

Періодонтит. Класифікація. Гострий серозний та гнійний періодонтит, загострення хронічного періодонтиту. Етіологія, патогенез патологічна анатомія, шляхи поширення інфекційного процесу. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, хірургічне лікування.

Хронічний періодонтит. Класифікація. Клінічна та рентгенологічна діагностика, диференціальна діагностика, хірургічні методи лікування.

Операції: резекція верхівки кореня зуба, гемісекція, ампутація кореня зуба, реплантація, трансплантація зуба та інші.

Операція реплантації зубів (види операцій, методика видалення і обробка зуба). Особливості приживлення зуба після реплантації. Показання до операції та техніка її виконання на різних групах зубів. Можливі ускладнення і прогноз.

Періостит щелеп. Класифікація. гострий гнійний періостит щелеп. Патогенетичний зв'язок з періодонтитом. Поширення запального процесу залежно від розташування коренів різних груп зубів. Патологічна анатомія. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Лікування. Показання до видалення зуба у разі гострого одонтогенного періоститу щелеп.

Хронічний періостит. Клініка, лікування.

Остеомієліт щелеп. Класифікація. Одонтогенний, контактний, гематогенний. Роль мікрофлори, неспецифічної резистентності, імунологічного статусу хворого, анатомічної будови щелеп у розвитку захворювання. Сучасні уявлення про етіологію та патогенез одонтогенного остеомієліту щелеп.

Клініка і диференціальна діагностика гострого одонтогенного остеомієліту. Комплексне патогенетичне лікування: хірургічне, медикаментозна терапія, застосування фізіотерапевтичних методів. Наслідки та можливі ускладнення.

Підгостра та хронічна стадія остеомієліту щелеп. Клінічна та рентгенологічна картина різних його форм (секвеструючої, рарифікуючої, гіперпластичної), диференціальна діагностика. Особливості перебігу на верхній і нижній щелепах. Первинно-хронічний остеомієліт. Комплексне лікування на різних стадіях розвитку.

Перебіг остеомієліту верхньої та нижньої щелеп різного походження. Лікування залежно від особливостей патогенезу захворювання.

Терміни та техніка виконання секвестр - і секвестрнекретомії. Можливі ускладнення: резорбційний перелом, дефект і деформація щелеп, сепсис, пневмонія та ін.

Інші форми остеомієліту: Гарре, Броді, променевиї остеонекроз

Тема 7. Гострий і хронічний одонтогенний гайморит

Анатомічні передумови виникнення. Етіологія, патогенез. Класифікація. Гострий одонтогенний гайморит. Методи діагностики і лікування. Хронічний

одонтогенний гайморит: класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, методи хірургічного і консервативного лікування.

Ороантральні сполучення. Клініка, діагностика, показання до їх закриття. Методи оперативних втручань. Профілактика виникнення ороантральних сполучень.

Тема 8. Анатомія та функції лімфатичної системи обличчя і шиї, класифікація. Гострий і хронічний лімфаденіт. Абсцедуючий лімфаденіт. Аденофлегмона. Діагностика та диф. діагностика, клініка, лікування. Ендолімфатична терапія.

Тема 9. Одонтогенні запальні процеси м'яких тканин

Хірургічна анатомія міжфасціальних і міжм'язових клітковинних просторів голови та шиї.

Визначення понять абсцесу та флегмони.

Етіологія та патогенез абсцесу і флегмони щелепно-лицевої ділянки та шиї. Шляхи та механізми поширення інфекційного процесу.

Класифікація, Поверхневі та глибокі процеси. Загальна і місцева клінічна характеристика абсцесу і флегмони навколощелепних і суміжних з ними ділянок. Етіологічні та патогенетичні принципи загального і місцевого лікування запальних процесів. Хірургічне лікування, його цілі. Значення вибору та техніки виконання оперативного доступу. Знеболення при оперативних втручаннях у зв'язку з абсцесом і флегмоною щелепно-лицевої локалізації, різних локалізацій.

Застосування медикаментозних засобів, імунотерапії та фізіотерапевтичних процедур.

Остеофлегмона та аденофлегмона, поверхневий та глибокий абсцес і флегмона: порівняльна характеристика етіології, патогенезу, клінічного перебігу, лікування ускладнень, реабілітації хворих.

Абсцес і флегмона клітковинних просторів, що розташовані біля тіла нижньої щелепи: піднижньощелепного та підпідборіднього трикутника, щелепно-під'язикового жолобка. Флегмона дна порожнини рота та шиї. Гнилісно-некротична флегмона обличчя та шиї. Флегмона, що прогресує.

Абсцес і флегмона клітковинних просторів, що прилягають до гілки нижньої щелепи: привушно-жувального, позадущелепного, крилоподібно-щелепного і навкологлоткового. Абсцес і флегмона язика.

Абсцес і флегмона поверхневих і глибоких ділянок середньої зони обличчя: щічної, вилицевої, підочної, скроневої, підскроневої, крилоподібно-піднебінної ямок. Особливості хірургічного лікування флегмони очниці.

Тема 10. Ускладнення запальних процесів у щелепно-лицевій ділянці: гнійний тромбофлебіт, тромбоз печеристого синусу, менінгіт, медіастеніт, енцефаліт, сепсис, інфекційно-токсичний шок. Їх етіологія, патогенез, клінічна картина, лікування. Принципи терапії.

Фурункул, карбункул. Клініка, лікування, запобігання ускладнень.

Бешихове запалення. Нома, етіологія, патологічна анатомія, профілактика, лікування. Ускладнення та наслідки.

Некротичні процеси тканин щелепно-лицевої ділянки іншого походження.

Тема 11. Специфічні запальні захворювання щелепно-лицевої ділянки

Актиномікоз щелепно-лицевої ділянки. Етіологія і патогенез. Шляхи проникнення інфекції. Класифікація актиномікозу за Т.Г.Робустовою. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, загальні принципи лікування.

Туберкульозне ураження органів порожнини рота і щелеп. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.

Сифіліс. Прояви в щелепно-лицевій ділянці. Діагностика, лікарська тактика. Профілактика.

Дифтерія. Поширення. Клініка, діагностика, профілактика.

ВІЛ інфекція/ СНІД. Прояви в порожнині рота, щелепно-лицевій ділянці.

Тема 12. Захворювання слинних залоз

Класифікація захворювань слинних залоз. Методи обстеження хворих: клінічні, лабораторні, рентгенологічні (сіалографія), радіологічні: пантомо- і радіосіалографія, сіалосцинтиграфія.

Запалення слинних залоз. Класифікація, етіологія, патогенез. Епідемічний паротит. Банальний бактеріальний сіаладеніт. Гострий лімфогенний і контактний сіаладеніт. Післяопераційний і післяінфекційний паротит. Гостре запалення піднижньощелепних і під'язикових слинних залоз. Клініка, диференціальна діагностика. Лікування гострого сіаладеніту (консервативне і хірургічне). Несправжній паротит, диференціальна діагностика.

Хронічне запалення слинних залоз. Паренхіматозний, інтерстиціальний і протоковий (сіалодохит) сіаладеніт: етіологія, патогенез, клініка, диференціальна діагностика. Методи лікування.

Слино-кам'яна хвороба.

Конкрементозний (калькульозний) сіаладеніт - слинокам'яна хвороба. Утворення і склад слинних камінців. Клініка, діагностика, ускладнення, лікування. Оперативні доступи і знеболення під час видалення слинних камінців.

Стеноз і атрезія слинних проток. Діагностика, лікування.

Пошкодження слинних залоз. Класифікація, клінічна картина, лікування.

Нориці слинних залоз. Причини утворення нориць слинних залоз. Повні і неповні нориці. Методи обстеження: фістулографія, зондування. Диференціальна діагностика та лікування. Пригнічення функції залози (медикаментозне, променеве). Пластика вивідних протоків.

Реактивно-дистрофічні захворювання слинних залоз. Хвороба Мікуліча (лімфоматоз залоз). Синдром та хвороба Шегрена. Ксеростомія як симптом порушення функції слинних залоз

Тема 13. Артрит і артроз скроне-нижньощелепного суглоба

Класифікація захворювань СНЩС. Обстеження хворих із захворюваннями СНЩС.

Вивихи. Класифікація. Методи вправлення. Класифікація, етіологія, механізм вивиху. Клініка та діагностика одно- і двостороннього вивиху. Звичний вивих. Лікування, ускладнення

Артрити скронево-нижньощелепного суглоба. Класифікація, клінічна картина, діагностика, лікування.

Артрози скронево-нижньощелепного суглоба. Класифікація, клінічна картина, діагностика, лікування.

Можливості артроскопії та артроскопічної хірургії захворювань ВНЧС.

Тема 14 . Доброякісні пухлини і пухлиноподібні утворення м'яких тканин

Поняття про пухлини. Класифікація пухлин щелепно-лищевої ділянки. Поширення. Міжнародна класифікація пухлин ВОЗ.

Пухлини шкіри обличчя. Епітеліальні пухлини, пухлиноподібні процеси і кісти, джерелом росту яких є епідерміс шкіри.

Пухлиноподібні процеси. Кіста епідермальна - атерома. Пухлиноподібний процес у сальних залозах - ринофіма. Пухлини меланогенної системи: невус. Клініка, особливості діагностики, лікування.

Пухлини м'яких тканин. Пухлиноподібні ураження фіброзної тканини: фіброматоз ясен, променевиї келоїд, келоїд, периферійна гігантоклітинна гранулема (гігантоклітинний епуліс), фіброматозний і ангиоматозний епуліс. Пухлини і пухлиноподібні ураження жирової тканини: доброякісні - ліпома, дифузний ліпоматоз.

Пухлини *фіброзної* тканини: доброякісна - фіброма.

Пухлини *м'язової* тканини: доброякісна - міома, лейоміома, рабдоміома.

Пухлини і пухлиноподібні ураження *кровоносних судин*: доброякісна - гемангіома (капілярна, кавернозна, греноподібна, доброякісна гемангіоендотеліома).

Пухлини і пухлиноподібні ураження *лімфатичних судин*: лімфангіома - капілярна, кавернозна, (кістозна гігрома)

Пухлини і пухлиноподібні ураження *периферійних нервів* обличчя: доброякісні - неврилемома (шваногліома), нейрофіброма; пухлиноподібні: нейрофіброматоз (хвороба Реклінгхаузена), травматична неврома.

Пухлини і пухлиноподібні ураження *зародкового походження* - тератома (дермоїдна кіста). Природжена кіста і нориця з ембріональних залишків. Бокова (бранхіогенна), серединна (тиреоглосальна) кіста і нориця обличчя та шиї.

Тема 15. Доброякісні пухлини і пухлиноподібні утворення кісток

Епідермальна кіста щелеп. Кіста, як наслідок вад розвитку: одонтогенна (первинна кіста - кератокіста, кіста прорізування, зубовміщувальна, фолікулярна); неодонтогенна (кіста носопіднебінного (різцевого) каналу, глобуломасиллярна, аневризмальна та солітарна).

Кіста запальної природи - радикулярна. Клінічні прояви, діагностика, механізм росту, патологічна анатомія, методи хірургічного лікування: цистотомія, цистектомія, двоступеневий метод, пластична цистектомія. Техніка оперативного втручання, післяопераційне ведення хворих.

Одонтогенні пухлини. Класифікація: амелобластома (адамантинома), амелобластична фіброма (м'яка одонтома), складна одонтома, фіброма (одонтогенна), міксома і цементома, цементобластома (істинна цементома), цементуюча фіброма.

Первинні кісткові пухлини і пухлиноподібні ураження щелеп

Кістковоутворювальні пухлини: остеома, остеїдостеома, остеобластома, осифікована фіброма (фіброостеома); *Хрящоутворювальні* пухлини: хондрома, остеохондрома (кістково-хрящовий екзостоз);

Гігантоклітинна пухлина (остеобластокластома).

Судинні пухлини кісток: гемангіома, лімфангіома; проміжні - гемангіоендотеліома;

Пухлиноподібні ураження кісток - фіброзна дисплазія, херувізм, еозинофільна гранулема (хвороба Таратинова), деформуючий остоз (хвороба Педжета). Центральна (репаративна) гігантоклітинна гранулема. Клінічна картина, діагностика, лікування.

Тема 16. Злоякісні пухлини щелепно-лицевої ділянки

Теорії канцерогенезу, роль імунної системи, екогенних факторів в розвитку злоякісних новоутворень. Роль і завдання лікаря-стоматолога в системі надання спеціалізованої допомоги хворим з пухлинами щелепно-лицевої ділянки. Значення ранньої діагностики. Онкологічна настороженість як система понять, знань і принципів організації протипухлинної служби.

Обстеження хворих з метою діагностики пухлин, роль сучасних методів обстеження (рентгенологічна, радіоізотопна діагностика, цитологічна і гістологічна верифікація пухлин). Стадії ураження за системою TNM. Клінічні групи онкологічних хворих.

Передракові захворювання шкіри обличчя, червоної кайми губ, слизової оболонки порожнини рота. Класифікація. Факультативні, облігатні форми. Фонові захворювання. Клінічні прояви, методи діагностики, лікування. Принципи і методи диспансеризації хворих із передпухлинними захворюваннями обличчя і органів порожнини рота.

Пухлиноподібні процеси: кератоакантома, кератолітична папілома (шкірний ріг) та ін. Пухлини меланогенної системи: доброякісні - невус, злоякісні - меланома. Клініка, особливості діагностики, лікування.

Злоякісні одонтогенні пухлини. - одонтогенна карцинома і одонтогенна саркома. Клінічна картина, морфологічна будова, діагностика, методи лікування. *Злоякісні епітеліальні пухлини і пухлиноподібні ураження органів порожнини рота і щелеп* - інтраепітеліальна та плоскоклітинна карцинома, лімфоепітеліома, базально- і плоскоклітинний рак. Клініка, діагностика, лікування залежно від стадії ураження (хірургічне, променеве, кріогенне, лазерне, комбінований вплив).

Рак губи. Рак органів порожнини рота (язика, щоки, дна порожнини рота, твердого і м'якого піднебіння).

Рак верхньої і нижньої щелеп. Клініка, діагностика, принципи лікування (променеве, хірургічне, кріогенне, лазерне, хіміотерапія, медикаментозна, імунотерапія, комбінований вплив). Показання і протипоказання до хірургічного втручання на первинному вогнищі і на шляхах регіонарного метастазування. Особливості знеболення і післяопераційного ведення хворих. Показання до проведення інтенсивної терапії. Прогноз та критерії видужання. Саркома м'яких тканин і кісток щелепно-лицевої ділянки. Клініка, діагностика, лікування.

Пухлини м'яких тканин

Пухлиноподібні ураження фіброзної тканини: ліпосаркома.

Пухлини *фіброзної* тканини: фібросаркома.

Пухлини *м'язової* тканини: - лейоміосаркома, рабдоміосаркома.

Пухлини і пухлиноподібні ураження *кровоносних судин:* - гемангіоендотеліома (ангіосаркома).

Пухлини і пухлиноподібні ураження *лімфатичних судин:* лімфангіоендотеліома (лімфосаркома); пухлиноподібні - системний лімфангіоматоз.

Пухлини і пухлиноподібні ураження *периферійних нервів* обличчя: - нейрогенна саркома.

Пухлини і пухлиноподібні ураження *зародкового походження* - бранхіогенний рак.

Первинні кісткові пухлини і пухлиноподібні ураження щелеп

Кістковоутворювальні пухлини: остеосаркома (остеогенна саркома).

Хрящоутворювальні пухлини: хондросаркома.

Кістковомозкові пухлини - саркома Юїнга, ретикулосаркома, міелома.

Судинні пухлини кісток: ангіосаркома.

Механізм дії та принципи застосування сучасних методів лікування злоякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки: консервативного, оперативного, променевого, хіміотерапії, імунотерапії, кріотерапії, ультразвукової терапії, лазеротерапії, інших методів.

Особливості перебігу післяопераційного періоду в онкологічних хворих після хірургічного і комбінованого лікування пухлин щелепно-лицевої ділянки. Загальне лікування, догляд за хворими.

Щелепно-лицеве та зубне протезування. Строки та методи проведення реконструктивних, відновлювальних операцій. Реабілітація і диспансерний нагляд після лікування.

Тема 17."Доброякісні та злоякісні пухлини слинних залоз

Ретенційна кіста малих слинних залоз. Кіста великих слинних залоз. Ранула. Клініка, диференціальна діагностика, гістологічна будова. Методи лікування.

Пухлиноподібні: доброякісні - лімфоепітеліальні ураження та ін. Діагностика, клініка, лікування. Ускладнення.

Епітеліальні пухлини: аденома - поліморфна (змішана пухлина), мономорфна (аденолімфома та ін.); мукоепідермоїдна; циліндрома аденоклітинна пухлина. Диференційна діагностика доброякісних та злоякісних пухлин слинних залоз.

Карцинома: аденокістозна (циліндрома), аденокарцинома, епідермоїдна карцинома, карцинома в поліморфній аденомі. Лікування нозологічних форм пухлин із урахуванням локалізації у великих і малих слинних залозах. Хірургічні методи лікування і показання до них.

Змістовий модуль 6

Травматологія щелепно-лицевої ділянки

Тема 18.Невогнепальні пошкодження м'яких тканин, зубів, кісток щелепно-лицевої ділянки"

Причини травматизму, його профілактика, статистика пошкоджень щелепно-лицевої ділянки мирного та військового часу, їх класифікація. Загальна характеристика і особливості пошкоджень обличчя.

Травматична хвороба: патогенез, клініка, принципи лікування, ускладнення.

Основні організаційні принципи надання допомоги потерпілим при пошкодженнях м'яких тканин і кісток обличчя. Долікарська, перша лікарська, кваліфікована і спеціалізована допомога.

Причини та механізм невогнепальної травми обличчя, її особливості. Методи обстеження постраждалих. Загальні безпосередні ускладнення, пошкодження щ.л.д. (шок, асфіксія, кровотеча та ін.). Класифікація, клініка, лікування.

Тема 19.Переломи кісток лицевого черепа: нижньої та верхньої щелепи, вищевої кістки, кісток носа, прилеглих кісток. Частота, причини, локалізація і характер пошкодження кісток залежно від причин і механізму травми. Клінічне обстеження, прояви переломів щелеп кісток лицевого черепа: анатомічні і функціональні порушення, зміни прикусу тощо. Види і типові місця переломів. Біомеханіка переломів, механізм і характер зміщення уламків. Стан

зубів, що знаходяться в щілині перелому щелеп. Показання до видалення цих зубів. Внутрішньосуглобові переломи, переломи з вивихом головки щелепи.

Принципи лікування переломів кісток лицевого черепа – репозиція та фіксація уламків, іммобілізація щелеп, медикаментозне та фізіотерапевтичне, ортопедичне та функціональне лікування, ускладнення, їх профілактика.

Лікування переломів нижньої щелепи. Надання першої лікарської допомоги. Способи репозиції уламків. Біомеханічні основи фіксації уламків. Тимчасова (транспортна) іммобілізація щелепи, показання, засоби. Лікувальна іммобілізація. Застосування індивідуальних і стандартних шин. Зв'язувальна шинскоба. Шини із зачіпними гачками і міжщелепною тягою для репозиції та фіксації уламків й іммобілізація щелепи. Системи шин С.Тигерштедта та інші. Методи та техніка шинування (шини Тигерштедта та інші). Показання до застосування індивідуальних (ортопедичних) шин та апаратів лабораторного виготовлення.

Остеосинтез нижньої щелепи: показання та протипоказання, остеосинтез дротяними швами, застосування металевих спиць, накісткових пластин і рамок, мініпластин з шурупами. Компресійний остеосинтез нижньої щелепи.

Зовнішньо-ротова фіксація уламків при переломах і дефектах нижньої щелепи. Апарати В.Ф.Рудька та інших, їх будова, біомеханічні властивості застосування. Компресійно-дистракційний остеосинтез. Типи загоєння переломів нижньої щелепи.

Тема 20. Лікування переломів верхньої щелепи, середньої зони обличчя. Тимчасова та транспортна іммобілізація верхньої щелепи. Способи репозиції та фіксації уламків: назубні шини, шини із зовнішньоротовим закріпленням, апарат Збаржа та ін. Остеосинтез та компресійний остеосинтез: дротяним швом, спицею, накістковими пластинами з шурупами, інші методи. Строки загоєння, наслідки.

Переломи виличної кістки і дуги, вилицевого комплексу. Класифікація, діагностика, клінічна картина. Особливості лікування. Консервативні, хірургічні способи репозиції та фіксації уламків; показання, суть. Травматичний гайморит. Відновлення дна орбіти.

Переломи кісток і пошкодження хрящів носа. Діагностика, клініка, лікування. Передня та задня тампонада носових ходів.

Регенерація кісткової тканини та загоєння кісткової рани. Ускладнення, їх запобігання та профілактика. Оптимізація репаративного остеогенезу.

Поєднані пошкодження щелепно-лищевої ділянки. Черепно-щелепно-лицева травма. Переломи основи черепа. Діагностика, лікування. Особливості надання медичної допомоги при поєднанні пошкодження обличчя зі струсом і забоєм головного мозку, лікворею, пошкодження інших

Тема 21. Невогнепальні пошкодження м'яких тканин ЩЛД.

Кровотеча у разі поранення щелепно-лищевої ділянки. Перша допомога, притискання ушкоджених судин. Тимчасова зупинка кровотечі. Хірургічні методи зупинки кровотечі: перев'язування судин, що кровоточать, обшивання, тампонада, перев'язування регіонарних судин. Методика перев'язування зовнішньої сонної, лищевої, поверхневої скроневої артерій.

Асфіксія. Її види, заходи запобігання, усунення.

Шок, послідовність проведення протишокових заходів при пошкодженні обличчя на етапах медичної евакуації. Запобігання правцю.

Вторинна кровотеча, заходи запобігання і лікування.

Тема 22. Хірургічна стоматологія екстремальних ситуацій та військова щелепно-лицева хірургія.

Визначення та завдання хірургічної стоматології екстремальних ситуацій та військової стоматології. Воєнно-медична доктрина.

Принципи організації етапно-евакуаційної системи лікування поранених з пошкодженням обличчя і щелеп у Збройних Силах і Військово-морському Флоті України та у випадках великих катастроф. Обсяг та характер медичної допомоги на етапах евакуації. Особливості надання пораненим першої допомоги, їх евакуація.

Тема 23. Вогнепальні пошкодження м'яких тканин і кісток щелепно-лицевої ділянки

Вражаючі фактори сучасної вогнепальної зброї: куля, осколок, вибухова хвиля, термічні впливи. Зони пошкодження тканин у раневому каналі.

Сучасна вогнепальна рана: морфологічні та клінічні особливості, перебіг поранення, принципи лікування. Безпосередні ускладнення після поранення.

Вогнепальні рани м'яких тканин обличчя, кісток лицевого скелета.

Поєднані пошкодження. Клінічні прояви вогнепальних ран обличчя залежно від терміну поранення. Особливості перебігу наскрізних, дотичних, сліпих поранень (кульових та осколкових, проникаючих і непроникаючих). Методи мануального та інструментального обстеження рани. Особливості рентгенологічного дослідження.

Хірургічна обробка вогнепальних ран щелепно-лицевої ділянки. Терміни втручання. Вибір способів знеболення. Послідовність обробки ран слизової оболонки рота, кісток, м'яких тканин обличчя, функціональні та косметичні вимоги. Показання до накладання різних видів швів на рани обличчя. Первинний, первинно-відстрочений шов, ранні та пізні вторинні шви. Пластиночні шви. Можливості проведення первинної пластики. Вторинна хірургічна обробка ран. Заходи запобігання ускладненням.

Вогнепальні пошкодження нижньої щелепи: статистика, класифікація, клінічна картина, лікування, ускладнення та їх профілактика. Лікування на етапах медичної евакуації.

Вогнепальні пошкодження кісток середньої зони обличчя: статистика, класифікація, клінічна картина, лікування на етапах медичної евакуації. Ускладнення та їх профілактика.

Ускладнення вогнепальних поранень щелепно-лицевої ділянки, їх запобігання і лікування на етапах медичної евакуації.

Боротьба з інфекцією, запобігання і лікування запальних ускладнень. Нагноєння ран м'яких тканин і кісток. Вогнепальний остеомієліт, особливості клініки і лікування. Травматичний гайморит. Діагностика і лікування.

Наслідки поранень - деформації і дефекти обличчя, функціональні порушення, їх запобігання і лікування. Принципи комплексного лікування при пошкодженнях щелепно-лицевої ділянки (хірургічне, медикаментозне, ортопедичне, фізіотерапевтичне, ЛФК). Реабілітація хворих. Лікарсько-трудова і військово-медична експертиза.

Догляд за порожниною рота у поранених з пошкодженням щелепно-лицевої ділянки. Особливості їх годування.

Тема 24. Термічні, хімічні, радіаційні, комбіновані пошкодження тканин щелепно-лицевої ділянки.

Термічні пошкодження обличчя. Класифікація. Особливості, причини, тяжкість і глибина пошкодження, можливі ускладнення. Лікування опіків обличчя.

Опіки напалмом. Електротравма. Холодова травма, відмороження. Клініка, лікування.

Хімічні пошкодження: кислотами, лугами, бойовими отруючими речовинами.

Пошкодження тканин обличчя в результаті дії проникаючої радіації і радіоактивного забруднення. Клініка, діагностика, лікування цих пошкоджень.

Комбіновані радіаційні пошкодження обличчя. Особливості перебігу раневого процесу залежно від стадії променевої хвороби. Синдром взаємного обтяження. Термін і особливості хірургічної обробки ран та особливості лікування переломів й дефектів щелеп у комбінованих пошкодженнях.

Комбіновані хімічні, бактеріологічні і механічні ураження щелепно-лищевої ділянки: клінічний перебіг, лікування на етапах медичної евакуації, особливості обробки ран, гемостазу, загоєння ран.

Тема 25. Принципи трудової експертизи хворих із запальними захворюваннями, пошкодженням м'яких тканин обличчя і щелеп та іншими патологічними процесами в щелепно-лищевої ділянки. Критерії непрацездатності. Тимчасова непрацездатність, стійка втрата працездатності. Принципи військово-медичної експертизи. Порядок направлення на військово-медичну експертизу. Наказ міністра оборони про здатність до військової служби осіб з різними порушеннями щелепно-лищевої ділянки.

Основи судової стоматології. Судово-медичний огляд щелепно-лищевої ділянки. Фіксація стоматологічного, щелепно-лищевого статусу та його значення для ідентифікації особи, судової та криміналістичної медицини (стан зубів, зубних протезів, щелеп та ін.).

Змістовий модуль 7 Неврологія ЩЛД.

Тема 26. Системні захворювання лицевих нерва..

Неврити лицевих нерва. Парез і параліч мимічних м'язів. Показання до оперативного лікування (декомпресія, невротомія, зшивання нерва, фаціальна, м'язова, шкірна пластика, мікрохірургічна пластика нервами та м'язами).

Тема 27. Системні захворювання *трійчастого нерва.* Етіологія, клінічні прояви, диференціальна діагностика. Відмінність від невриту та інших прозопалгічних синдромів і наслідків порушення прикусу.

Невралгія язикового нерва. Синдром Фрея – аурикулотемпоральний синдром (гіпергемігідроз).

Гангліоліти, судинні болі. Принципи лікування невралгічних порушень щелепно-лищевої ділянки. Діагностика та лікувальна блокада анестетиками. Консервативні і хірургічні методи лікування, показання, прогноз. Показання до застосування фізіо- і рефлексотерапії.

Змістовий модуль 8.

Захворювання скроне-нижньощелепного суглоба.

Тема 28. Захворювання скроне-нижньощелепного суглоба.

Контрактури жувальних м'язів. Класифікація. Диференційна діагностика. Консервативне і хірургічне лікування

Тема 29. Синдром больової дисфункції СНЩС.

4. Структура навчальної дисципліни 3 курс

Назви тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		лекції	семі	прак-	лабора-

			нари	тичні	торні	
Змістовий модуль 1.						
„Пропедевтика хірургічної стоматології. Організація хірургічної стоматологічної допомоги”.						
Тема 1. Історія хірургічної стоматології Організація роботи амбулаторного хірургічного стоматологічного кабінету і щелепно-лицевого стаціонару Сучасні принципи надання хірургічної стоматологічної допомоги.	10			2		8
Всього за змістовим модулем	10		0	2	0	8
Змістовий модуль 2.						
Знеболення в хірургічній стоматології та щелепно-лицевій хірургії.						
Тема 2. Місцеве та загальне знеболення	16	2		8		6
Тема 3. Невідкладні стани.	6			2		4
Всього за змістовим модулем	22	2		10		10
Змістовий модуль 3.						
Операція видалення зубів.						
Тема 4. Просте, складне та атипове видалення зубів.	12	2		8		2
Тема 5. Хвороби прорізування зубів.	4			2		2
Всього за змістовим модулем	16	2	0	10	0	4
Змістовий модуль 4						
Запальні захворювання щелепно-лицевої ділянки						
Тема 6. Одонтогенні запальні захворювання щелепно-лицевої ділянки	16	2		10		4
Тема 7. Гострий і хронічний одонтогенний гайморит	4	2		2		
Тема 8. Лімфаденіти ЩЛД.	6	2		2		2
Тема 9. Одонтогенні запальні процеси м'яких тканин	12	4		8		
Тема 10. Фурункули, карбункули, бешиха, нома.	4	2		2		
Тема 11. Специфічні запальні процеси ЩЛД	4			2		2
Тема 12. Захворювання слинних залоз. Слино-кам'яна хвороба	6	2		2		2
Тема 13. Артрит і артроз скроне-нижньощелепного суглоба	4			2		2
Всього за змістовим модулем	56	14		30		12
Всього годин	120	18		52		50

5. Теми лекційних і практичних занять

5.1. Теми лекційних занять

№ з/п	Тема	К-ть годин
-------	------	------------

1	<p>Тема 1-3. Лекція 1.</p> <p>Історія хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, їх визначення і завдання.</p> <p>Визначення болю; реакції організму на біль, операційну травму. Знеболення в хірургічній стоматології. Місцеве знеболення. Показання та протипоказання до нього,. Ускладнення місцевого знеболення, їх лікування та профілактика</p>	2
2	<p>Тема 4-5. Лекція 2.</p> <p>Просте, складне та атипове видалення зубів. Показання та протипоказання, Техніка оперативного втручання, Можливі ускладнення та наслідки Ретенція і дістопія нижніх третіх молярів. Діагностика і лікування.</p>	2
3.	<p>Тема 6. Лекція 3.</p> <p>Диференційна діагностика гострих одонтогенних запальних захворювань. Періодонтит гострий і хронічний. Гранулюючий періодонтит.</p> <p>Одонтогенний остеомієліт щелеп. Патогенез, епідеміологія, класифікація остеомієліту. Абсцеси, флегмони, щелепно-лицевої ділянки (ЩЛД): визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, принципи лікування, ускладнення, профілактика.</p> <p>Етіологічні та патогенетичні принципи лікування запальних процесів ЩЛД.</p>	2
4.	<p>Тема 7. Лекція 4.</p> <p>Одонтогенний гайморит: класифікація, етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення, профілактика.</p>	2
5.	<p>Тема 8. Лекція 5.</p> <p>Лімфаденіти ЩЛД: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика. Фурункули та карбункули ЩЛД: етіологія, патогенез, клінічний перебіг, лікування. Бешиха, нома етіологія, патогенез, клінічний перебіг, лікування.</p>	2
6.	<p>Тема 9. Лекція 6.</p> <p>Абсцеси і флегмони навколонижньощелепної ділянки, підщелепного трикутника, крилощелепного простору, ділянки кореня язика, парафарінгеального простору, підпідборідкової ділянки, щоки. Методики операції розрізування флегмон і абсцесів. Протизапальна і антибактеріальна терапія, профілактика і лікування. Флегмони дна порожнини рота та шиї, гнильно-некротична ангіна Жансуля-Людвіга,</p>	2
7.	<p>Тема 9. Лекція 7.</p> <p>Абсцеси щелепно-язикового жолобка, піднебіння, під'язикового валика. Флегмона підщелепної щічної, жувальної, позащелепної, підпідборідної ділянок. Флегмони і абсцеси язика: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, ускладнення, профілактики. Флегмона приглоткового простору, крило піднебінної ямки, орбіти, виличної, скроневої, підскроневої, крило щелепної ділянки: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, ускладнення, профілактики. Методики операції розрізування флегмон і абсцесів. Протизапальна і антибактеріальна терапія, профілактика і лікування.</p>	2
8.	<p>Тема 10,11. Лекція 8.</p> <p>Ускладнення запальних процесів ЩЛД (сепсис, медіастиніт, абсцес мозку, тромбоз печеристого синусу, тощо): класифікація, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика.</p> <p>Специфічні запальні захворювання ЩЛД: актиномікоз, туберкульоз, сифіліс.</p>	2

9	Тема 12,13. Лекція 9. Гострі та хронічні сіалоаденіти: етіологія, класифікація, клініка, діагностика, профілактика, лікування, попередження ускладнень. Слино-кам'яна хвороба: етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення та їх попередження.	2
10	Тема 13. Лекція 10. Запальні захворювання скроне-нижньощелепного суглоба. Артрита, артрози скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС): класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування, ускладнення і профілактика. Синдром больової дисфункції СНЩС. Хірургічна артроскопія СНЩС. Вікові особливості будови скроненижньощелепного суглоба.	2
Разом 20 годин		

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№ п/п	Тема заняття	Кількість годин
1.	Тема 1. Практичне заняття 1. Організація роботи амбулаторного хірургічного стоматологічного кабінету і щелепно-лицевого стаціонару. Методика обстеження хворих з хірургічними захворюваннями органів ротової порожнини, щелеп, обличчя. Підготовка хворих до хірургічних стоматологічних втручань. Методи об'єктивного обстеження хворих з хірургічними захворюваннями ЩЛД. Збір анамнезу, визначення скарг, огляд хворого, мануальні методи дослідження. Методи додаткового обстеження хворих з хірургічною стоматологічною патологією. Методи променевої діагностики, що використовуються в хірургічній стоматології. Аналогова та цифрова рентгенографія (ортопантомографія, конусно-променева томографія, магнітно-резонансна томографія). Ультразвукове дослідження органів щелепно-лицевої ділянки. Лабораторні методи дослідження: аналіз крові та сечі.	2
2.	Тема 2. Практичне заняття 2. Анестетики, які застосовуються для місцевого знеболення в стоматології, їх властивості та порівняльна характеристика. Класифікація, побічні дії. Види місцевого знеболення. Інструментарій для місцевого знеболення.	2
3.	Тема 2. Практичне заняття 3. Методи інфільтраційної і периферичної провідникової анестезії при операціях на верхній щелепі: підорбітальна (внутрішньоротовий та позаротовий методи), різцева (внутрішньоротовий та позаротовий методи), туберальна (внутрішньоротовий та позаротовий методи) та палатинальна. Можливі ускладнення їх запобігання. Можливі ускладнення, їх запобігання.	2
4	Тема 2. Практичне заняття 4. Методи центральної провідникової (крилопіднебінної) анестезії при операціях на верхній щелепі. Можливі ускладнення, їх запобігання та	2

	лікування .Методи інфільтраційної і периферичних провідникових анестезій при операціях на нижній щелепі: мандибулярна з пальпацією (за Вайсблатом), мандибулярна внутрішньо ротова без пальпації, ментальна (внутрішньоротовий та позаротовий методи). Можливі ускладнення, їх профілактика і лікування .	
5	Тема 2. Практичне заняття 5. Методи інфільтраційної і периферичних провідникових анестезій при операціях на нижній щелепі: за Гоу-Гейтсом, за Акінозі. Можливі ускладнення, їх профілактика і лікування у дорослих та дітей.Методи центральної провідникової (овалної) анестезії при операціях на нижній щелепі, можливі ускладнення, їх профілактика.	2
6	Тема 3. Практичне заняття 6. Діагностика невідкладних станів в хірургічній стоматологічній амбулаторії. Діагностики при анафілактичному шоці. Кропивниця, набряк Квінке,; патогенез невідкладних станів, невідкладна допомога	2
7	Тема 4. Практичне заняття 7. Методика операції видалення різців та іклів та їх коренів на нижній щелепі . Вибір інструментарію	2
8	Тема 4. Практичне заняття 8. Методика операції видалення премолярів, молярів та їх коренів на нижній щелепі . Вибір інструментарію	2
9	Тема 5. Практичне заняття 9. Методика операції видалення різців , іклів та їх коренів на верхній щелепі . Вибір інструментарію Методика операції видалення премолярів, молярів та їх коренів на верхній щелепі . Вибір інструментарію	2
10	Тема 5. Практичне заняття 10. Ретенція і дістопія зубів. Ускладнення. Перікороніт: патогенез, , клінічні прояви, вибір методу лікування. Методика атипового видалення нижнього третього моляра.	2
11	Тема 5. Практичне заняття 11. Методи обстеження хворих, діагностика, профілактика і лікування ускладнень, що виникли під час та після операції видалення зубів і коренів зубів .Методи обстеження хворих, діагностика, профілактика і лікування віддалених ускладнень після операції видалення зубів і їх коренів	2
12	Тема 6. Практичне заняття 12. Методи обстеження хворих, класифікація, клініка, діагностика та лікування гострих періодонтитів .Методи обстеження хворих, класифікація, клініка, діагностика та принципи лікування хронічних періодонтитів . Методи обстеження хворих, клініка, діагностика та лікування одонтогенної мігруючої гранульоми обличчя.	2
13	Тема 6. Практичне заняття 13. Хірургічні методи лікування хронічних періодонтитів: резекція верхівки кореня, гемісекція, ампутація кореня, реплантація (безпосередня та відстрочена). Показання, методика операції.	2
14	Тема 6. Практичне заняття 14. Гострий періостит щелеп: патогенез, патанатомія, класифікація, клінічна картина, принципи діагностики та лікування . Можливі ускладнення, їх профілактика та лікування.	2

15	<p>Тема 6. Практичне заняття 15.</p> <p>Гострий остеомиєліт щелеп: патогенез, патанатомія, класифікація, клінічна картина, принципи діагностики та лікування . Можливі ускладнення, їх профілактика та лікування.</p>	2
16	<p>Тема 6. Практичне заняття 16.</p> <p>Хронічний остеомиєліт щелеп: патогенез, патанатомія, класифікація, клінічна картина, принципи діагностики та лікування . Можливі ускладнення, їх профілактика та лікування</p>	2
17	<p>Тема 7. Практичне заняття 17.</p> <p>Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностика та лікування гострого одонтогенного гаймориту .Методи обстеження хворих, діагностика, дифдіагностика та лікування хронічного одонтогенного гаймориту . Антрооральне сполучення. Етіологія, клініка, лікування</p>	2
18	<p>Тема 8,9 . Практичне заняття 18.</p> <p>Клінічні особливості лімфатичної системи ЩЛД. Шляхи відтоку лімфи з зубощелепної системи. Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностики, комплексного лікування гострих та хронічних лімфаденітів та лімфангітів щелепно-лицевої ділянки . Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностики, комплексного лікування аденофлегмон щелепно-лицевої ділянки</p> <p>Диференційна діагностика окремих форм запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки. Оцінка показників лабораторних методів дослідження. Порівняльна інформативність окремих видів променевої діагностики при запальних захворюваннях</p>	2
19	<p>Тема 9. Практичне заняття 19. Методи обстеження хворих, діагностика, загальні клінічні ознаки, принципи комплексного лікування абсцесів та флегмон щелепно-лицевої ділянки .</p> <p>Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностики та комплексного лікування абсцесів та флегмон підорбітальної ділянки,. підскроневої ділянки, крило-піднебінної ділянки, орбітальної ділянки, вилицевої ділянки.</p>	2
20	<p>Тема 9. Практичне заняття 20.</p> <p>Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностики і комплексного лікування абсцесів та флегмон скроневої ділянки, щічної ділянки, підщелепного простору . Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностики і комплексного лікування абсцесів та флегмон підпідборідкової ділянки підмасетеріальної ділянки.</p>	2
21	<p>Тема 9. Практичне заняття 21.</p> <p>Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностики та лікування флегмон крило-щелепного простору приглоткового простору, медіально-крилощелепного простору, парафарінгеального простору.</p> <p>Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностики та лікування абсцесів щелепно-язикового жолобка, язика.</p>	2
22	<p>Тема 9. Практичне заняття 22.</p> <p>Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностики та лікування флегмон dna ротової порожнини, флегмони Жансуля-Людвіга (гнильно-некротичної флегмони dna порожнини рота)..</p>	2

23	<p>Тема 10. Практичне заняття 23.</p> <p>Ускладнення запальних процесів щелепно-лицевої ділянки: тромбофлебії вен обличчя, тромбоз печеристого синусу, абсцес мозку медіастиніт, сепсис. Діагностика, Комплексне лікування.</p> <p>Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностики, комплексного лікування фурункулів та карбункулів щелепно-лицевої ділянки, нома, бешиха щелепно-лицевої ділянки.</p>	2
24	<p>Тема 11. Практичне заняття 24.</p> <p>Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностика та лікування актиномікозу щелепно-лицевої ділянки, сифілісу та туберкульозу.. СНІД: прояви в порожнині рота.</p>	2
25	<p>Тема 12. Практичне заняття 25.</p> <p>Методи обстеження хворих, діагностики та лікування гострих епідемічних паротитів. гострих неепідемічних паротитів та субмаксилітів .</p> <p>Методи обстеження хворих, діагностики та лікування хронічних паротитів та субмаксилітів</p> <p>Методи обстеження хворих, класифікація, діагностика, клініка та лікування слинокам'яної хвороби. Сиалози (хвороба Шегрена, хвороба Мікулича): патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування</p>	2
26	<p>Тема 13. Практичне заняття 26.</p> <p>Вивихи нижньої щелепи. Класифікація, клініка, діагностика, лікування артрозів СНЩС. артритів СНЩС. Вікові особливості будови скроненижньощелепного суглоба.</p>	2
Всього 52 години		

5. 3. Теми лабораторних занять.

Лабораторні заняття не передбачені

6. Самостійна робота

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
1.	Організація кабінету хірургічної стоматології в амбулаторії.	2
2.	Асептика та антисептика в хірургічній стоматології.	2
3.	Загальні ускладнення місцевого знеболення.	4
4.	Місцеві ускладнення місцевого знеболення.	4
5.	Інтенсивна терапія, серцево-легенева реанімація в щелепно-лицевій хірургії.	4
6.	Рентгендіагностика стоматологічних захворювань.	4
7.	Фізіотерапевтичні методи лікування стоматологічних захворювань.	2
8.	Деонтологія в стоматології	2
9.	Невідкладні стани, принципи надання допомоги.	4
10.	Топографічна анатомія ЩЛД. Основні принципи проведення розтинів в ЩЛД.	4
113.	Прояви лімфаденіту ЩЛД при специфічних захворюваннях: туберкульоз, актиномікоз, сифіліс, СНІД.	4
12.	Додаткові методи дослідження в ЩЛД при запальних процесах. Вивчення аналізів крові, імунограм.	4

13.	Сучасні засоби медикаментозної терапії при гнійно-запальних захворюваннях ЩЛД.	4
14.	Сучасні методи дослідження слинних залоз	2
15	Нормальна та патологічна анатомія СНЩС.	2
16	Сучасні методи діагностики та лікування захворювань СНЩС.	2
	Всього	50

Структура навчальної дисципліни 4 курс

Назва тем	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекції	Семінари	Практ. зан.	Лабор.	СРС
Змістовий модуль 5.						
„Онкологія щелепно-лищевої ділянки”						
Тема 14. Доброякісні пухлини і пухлиноподібні утворення м’яких тканин	20	2		10		8
Тема 15. Доброякісні пухлини і пухлиноподібні утворення кісток	22	4		10		8
Тема 16. Злоякісні пухлини щелепно-лищевої ділянки	30	4		18		8
Тема 17. Доброякісні та злоякісні пухлини і кісти слинних залоз	10	2		6		2
Всього за модуль	82	12		44		26
Змістовий модуль 6.						
Травматологія щелепно-лищевої ділянки						
Тема 18. Невогнепальні пошкодження щелепно-лищевої ділянки	12	2		6		4
Тема 19. Методика виготовлення та накладання дротяни шин.	56			18		10
Тема 20. Переломи кісток лицевого черепа Лікування переломів верхньої щелепи, середньої зони обличчя.				12		4
Тема 21. Невогнепальні пошкодження м’яких тканин ЩЛД.				6		6
Всього за модуль	68	2		42		24
Всього	150	14	0	86	0	50

5.1. Теми лекційних занять .

№	Т е м а	Кількість годин
---	---------	-----------------

1	Тема 14. Лекція 10. Кісти щелеп (одонтогенні та неодонтогенні, епітеліальні та неепітеліальні тощо). Одонтогенні кісти щелеп (коренева, фолікулярна, підокісна, парадентальна, ретромолярна, фіссуральні: глобомаксиллярна, лабіомаксиллярна, різцевого каналу): етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, діагностика, лікування, ускладнення, профілактика.	2
2	Тема 15. Лекція 11. Класифікація пухлин, етіологія, патогенез, закономірності росту і розвитку доброякісних пухлин, принципи їх диференційної діагностики та лікування. Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення м'яких тканин ЩЛД (папілома, фіброма, ліпома, гемангіома, атерома, нейрофіброматоз, дермоїдна та епідермальна кісти, кіста шиї серединна та бічна,): етіологія, патогенез, класифікація, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, лікування та профілактика ускладнень.	2
3	Тема 16. Лекція 12. Біологічні основи клінічної онкології. Передракові захворювання і рак шкіри обличчя: класифікація, гістологічна будова, клінічні форми, стадії захворювання, диференційна діагностика, лікування (хірургічне, променеве, хіміотерапія, імунокорекція тощо), профілактика і запобігання ускладнень. Передракові захворювання і рак нижньої губи: класифікація, гістологічна будова, клінічні форми, стадії захворювання, диференційна діагностика, принципи і методи лікування (хірургічне, променеве, хіміотерапія, імунокорекція тощо), профілактика і запобігання ускладнень.	2
4	Тема 16. Лекція 13. Передракові захворювання і рак слизової оболонки порожнини рота та язика: гістологічна будова, клінічні форми, стадії захворювання, диференційна діагностика, принципи і методи лікування, ускладнення і їх профілактика	2
5	Тема 16. Лекція 14. Рак і саркома щелеп: походження та гістологічна будова, класифікація, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення і профілактика.	2
6	Тема 17. Лекція 15. Доброякісні пухлини і кісти слинних залоз: класифікація етіологія, гістологічна будова, клініка, диференційна діагностика, принципи і методи лікування. Злоякісні пухлини слинних залоз: гістологічна будова, клінічні форми, диференційна діагностика, лікування. Злоякісні пухлини шиї. Лімфаденопатії ЩЛД.	2
7	Тема 18-21. Лекція 16. Травми м'яких тканин обличчя, порожнини рота та зубів. Переломи нижньої щелепи та альвеолярного відростка нижньої щелепи. Переломи верхньої щелепи, вилицевої кістки і дуги, кісток носа.	2
Разом 14 годин		

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені

5.4. Теми практичних занять

	Тема	Кільк. годин
1	Тема 14. Практичне заняття 27 Класифікація пухлин, етіологія, патогенез, закономірності росту і розвитку доброякісних та злоякісних пухлин,	4

	принципи їх дифереціальної діагностики та лікування. Статистика, організація допомоги, диспансеризація. Деонтологія спілкування з хворими на пухлини ЩЛД. Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностики та лікування одонтогенних кіст щелеп (білякореневих, фолікулярних та парадентарних). Неодонтогенні кісти щелеп: фісуральні (різцевого каналу, глобомаксилярні, назолабіальні), травматичні	
2	Тема 14. Практичне заняття 28. Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностика та лікування амелобластом. Післяопераційне лікування та догляд. Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностика та лікування одонтом і цементом . Післяопераційне лікування та догляд. Методи обстеження хворих, діагностики, дифдіагностика та лікування епулідів . Можливі ускладнення, їх профілактика та лікування.Методи обстеження хворих, діагностики дифдіагностика та лікування остеобластокластом. Післяопераційне лікування та догляд. Методи обстеження хворих, діагностика, дифдіагностика фіброзної дистрофії, хвороби Реклінгаузена (паратіреїдна остеодістрофія , хвороба Педжета), фіброзної дисплазії щелеп. Вибір метода лікування в залежності від форми, локалізації захворювання.	6
3	Тема 14. Практичне заняття 29. Методи обстеження хворих, діагностики, диференційної діагностики гемангіом щелепно-лицевої ділянки . Принципи лікування .Методи обстеження хворих, діагностики, диференційної діагностики лімфогіом щелепно-лицевої ділянки . Принципи лікування . Методи обстеження хворих з доброякісними новоутворами щелепно-лицевої ділянки (фіброми, нейрофіброми, папіломи, атероми, остеоми, хондроми). Їх діагностика та лікування .	4
4	Тема 15. Практичне заняття 30. Дермоїдні та епідермоїдні кісти щелепно-лицевої ділянки щелепно-лицевої ділянки Клініка, методи обстеження хворих, діагностики , принципи лікування.Методи обстеження хворих, діагностики та лікування ретенційних кіст, губ, щік. Методи обстеження хворих, діагностики та лікування кіст слинних залоз (ранули). Серединні та бокові кісти і фістули щелепно-лицевої ділянки Клініка, методи обстеження хворих, діагностики , принципи лікування .	4
5	Тема 16. Практичне заняття 31. Передрак. Класифікація передракових змін червоної кайми губ і слизової оболонки п орожнини рота. Фактори, що зумовлюють схильність до розвитку передракових змін червоної кайми губ і слизової оболонки порожнини рота. Лейкоплакія. Клініка, діагностика, принципи лікування. Папіломи. Клініка, діагностика, принципи лікування. Абразивний преанцерозний хейліт Манганотті. Клініка, діагностика, принципи лікування.Бородавчатий (вузликовий) предрак червоної кайми губ. Клініка, діагностика, принципи лікування.	6
6	Тема 16. Практичне заняття 32. Хвороба Боуена, еритроплазія Кейра. Клініка, діагностика, принципи лікування. Шкірний ріг, кератоакантоми. Клініка, діагностика, принципи лікування.Хронічні виразки, тріщини губ, метеорологічний хейліт, хронічна червона вовчанка, туберкульозна вовчанка, червоний плаский лишай. Клініка, діагностика, принципи лікування.Методи обстеження хворих, діагностики, диференційної діагностики базаліом, меланом, рака шкіри обличчя. Методи лікування.	4
7	Тема 16. Практичне заняття 33. Методи обстеження хворих, діагностики, диференційної діагностики рака губи. Методи радикального лікування.Методи обстеження хворих, діагностики, диференційної	4

	діагностики рака язика і слизової оболонки порожнини рота. Методи радикального лікування.	
7	Тема 16. Практичне заняття 34.. Методи обстеження хворих, діагностики, диференційної діагностики злоякісних новоутворів верхньої щелепи. Методи радикального лікування.	4
8	Тема 16. Практичне заняття 35. Методи обстеження хворих, діагностики, диференційної діагностики злоякісних новоутворів нижньої щелепи. Методи радикального лікування. Резекція та екзартикуляція нижньої щелепи. Післяопераційне лікування, догляд, годування. Методи проведення операції на шляхах регіонарного метастазування (Ванаха, Крайля, футлярно-фасціального висікання). Післяопераційне лікування, догляд, годування.	6
9	Тема 17. Практичне заняття 36. Методи обстеження хворих, діагностики, диференційної діагностика та лікування пухлин слинних залоз. Післяопераційні ускладнення, їх попередження та лікування.	4
10	Тема 18. Практичне заняття 37. Види пов'язок. Методика накладання бинтових пов'язок. Міжщелепне лігатурне зв'язування при переломах щелеп. Показання, протипоказання, методика.	6
11	Тема 19. Практичне заняття 38. Методика виготовлення та накладання однощелепної назубної гнutoї дротяної шини –скоби. Показання та протипоказання до застосування.	6
12	Тема 19. Практичне заняття 39 Методика виготовлення та накладання однощелепної назубної гнutoї дротяної шини, шини з похилою площиною. Показання та протипоказання до застосування.	6
13	Тема 19. Практичне заняття 40. Методика виготовлення та накладання двощелепної дротяної шини з зачіпними петлями і міжщелепним еластичним витягуванням. Показання та протипоказання до застосування. Остеосинтез. Показання і методи остеосинтезу. Методи закріплення відламків щелепи лабораторно виготовленими шинами	6
14	Тема 20. Практичне заняття 41. Методи обстеження хворих, клініка, діагностика, лікування переломів та вивихів зубів. Методи обстеження хворих, клініка, діагностика, лікування переломів альвеолярного відростка Методи обстеження хворих, класифікація, клініка, діагностика. Лікування невогнестрільних переломів нижньої щелепи.	6
15	Тема 20. Практичне заняття 42. Методи обстеження хворих, класифікація, клініка, діагностика, лікування невогнестрільних переломів верхньої щелепи. Методи обстеження хворих, класифікація, клініка, діагностика. лікування переломів носових кісток. Методи обстеження хворих, класифікація, клініка, діагностика, лікування переломів вилицевої дуги та кістки.	4
16	Тема 21. Практичне заняття 43. Методи обстеження хворих, клініка, діагностика ізольованих невогнестрільних пошкоджень м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки. Принципи ПХО ран обличчя. Методика виконання. Відмінності ПХО рани в залежності від місця її розташування. Класифікація швів. Варіанти ПХО ран обличчя в залежності від строків її давності.	6
	Всього	86

5.4.Теми лабораторних занять.

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота

<i>№ з.п.</i>	<i>ТЕМА</i>	<i>Кількість годин</i>	<i>Вид контролю</i>
1.	Онкогенез. Сучасні погляди на біологічні засади онкогенезу.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Біологічні принципи лікування доброякісних та злоякісних пухлин щлд.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
3.	Система імунітету при пухлинах і пухлиноподібних процесах щлд.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
4.	Методи обстеження хворих з пухлинними та пухлиноподібними процесами щлд. Біопсія.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
5.	Диференційна діагностика доброякісних і злоякісних пухлин щлд.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
6.	Диференційна діагностика кіст м'яких тканин щлд.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
7.	Сучасні методи лікування гемангіом м'яких тканин щлд.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
8.	Сучасні методи діагностики, лікування гемангіом кісток щлд.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
9.	Сучасні методи діагностики та диференційна діагностика лімфаденопатій ЩЛД.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
10.	Сучасні методи лікування злоякісних пухлин м'яких тканин.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
11.	Сучасні методи лікування злоякісних пухлин кісток ЩЛД. Усунення кісткових дефектів після видалення пухлин.	4	Поточний контроль на практичних заняттях
12.	Надання невідкладної медичної допомоги при ушкодженнях судин обличчя, шиї на етапах лікування.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
13.	Надання невідкладної медичної допомоги при різних видах асфіксії.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
14.	Сучасні методи лікування синдрому тривалого здавлення тканин обличчя (екстракорпоральна гемосорбція, плазмафорез та ін.), неврологічних змін після травми.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
15.	Хірургічні методи обробки ран м'яких тканин ЩЛД, види швів.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
16.	Сучасні методи діагностики пошкоджень тканин обличчя.	4	Поточний контроль на практичних заняттях
17.	Остеосинтез при переломах кісток обличчя, біологічні засади регенерації кісткової тканини.	4	Поточний контроль на практичних заняттях
18.	Діагностика, клініка, лікування лобно-лицевої, черепно-лицевої травми.	4	Поточний контроль на практичних заняттях
19.	Діагностика, ускладнення черепно-лицевих пошкоджень в сучасних умовах.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
20.	Дистракційно-компресійні методи лікування	4	Поточний контроль на

переломів кісток ЩЛД,	практичних заняттях
Всього 50 годин	

Структура навчальної дисципліни здобувачів вищої освіти 5 курсу

Назва тем	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекції	Семінари	Практ. зан.	Лабор.	СРС
Змістовий модуль 6, Військова травматологія щелепно-лицевої ділянки						
Тема 22. Хірургічна стоматологія екстремальних ситуацій та військова щелепно-лицева хірургія	10	4		6		
Тема 23. Вогнепальні пошкодження м'яких тканин і кісток щелепно-лицевої ділянки.	38	2		26		10
Тема 24. Термічні, хімічні, радіаційні, комбіновані пошкодження тканин щелепно-лицевої ділянки	18	2		6		10
Тема 25. Принципи військово-лікарської і трудової експертизи при пораненнях і захворюваннях ЩЛД	3	1		2		
Всього за модуль	69	9		40		20
Змістовий модуль 7. Захворювання нервів ЩЛД						
Тема 26. Системні захворювання лицевого нерва	11	1		2		3
Тема 27. Системні захворювання трійничкового нерва				2		3
Всього за модуль	11	1		4		6
Змістовий модуль 8. Захворювання скроне-нижньощелепних суглобів						
Тема 28. Захворювання скроне-нижньощелепних суглобів	10			4		
Тема 29. Синдром больової дисфункції СНЦС				2		
Всього за модуль	10			6		4
Всього	90	10	0	50	0	30

5.1. Теми лекційних занять

№№ п/п	Найменування лекції та її зміст	Обсяг у годинах
--------	---------------------------------	-----------------

	обробки ран м'язких тканин обличчя, строки. Надання первинної медичної допомоги на полі бою при наданні кваліфікованої і спеціалізованої медичної допомоги.	
3	Тема 23. Практичне заняття 46. Методи обстеження хворих, діагностика та лікування вогнепальних переломів та вивихів зубів, медична допомога на полі бою при наданні кваліфікованої і спеціалізованої медичної допомоги. Методи обстеження, класифікація. Діагностика та лікування вогнепальних переломів нижньої щелепи. Об'єм медичної допомоги на полі бою, та при наданні кваліфікованої і спеціалізованої медичної допомоги	6
4	Тема 23. Практичне заняття 47. Методи обстеження, діагностики та лікування вогнепальних переломів верхньої щелепи, носових та вилицевих кісток. Об'єм медичної допомоги на полі бою, та при наданні кваліфікованої і спеціалізованої медичної допомоги. Методи обстеження, діагностики сполучених вогнепальних переломів щелепи, їх особливості, методи репозиції та імобілізації відламків. Організація медичної допомоги на полі бою, та при наданні кваліфікованої і спеціалізованої медичної допомоги	6
5	Тема 23. Практичне заняття 48. Методика обстеження, діагностика, профілактика та лікування безпосередніх ускладнень при пошкодженнях щелепно-лицевої ділянки (кровотеча, шок, асфіксія). Організація надання медичної допомоги при наданні кваліфікованої і спеціалізованої медичної допомоги	4
6	Тема 23. Практичне заняття 49. Наступні ускладнення при вогнепальних пошкодженнях щелепно-лицевої ділянки(вторинні кровотечі, травматичний остеомієліт та гайморит, бронхопульмональні ускладнення). Наслідки вогнепальних пошкоджень щелепно-лицевої ділянки (слинні фістули, параліч м'язів обличчя, контрактури нижньої щелепи, неправильне зрощення переломів, дефекти та деформації. ЛФК та фізіотерапія в комплексному лікуванні травм щелепно-лицевої ділянки.	6
7	Тема 23. Практичне заняття 50. Методи обстеження потерпілих, діагностики та лікування опіків обличчя. Перша медична допомога при опіках обличчя. Надання медичної допомоги та лікування обморожень обличчя на полі бою, та при наданні кваліфікованої і спеціалізованої медичної допомоги. Перша медична допомога при обмороженнях обличчя.	4
8	Тема 24. Практичне заняття 51. Методи закріплення відламків щелеп при комбінованих пошкодженнях щелепно-лицевої ділянки. Особливості первинної хірургічної обробки ран щелепно-лицевої ділянки. . Об'єм медичної допомоги при наданні кваліфікованої і спеціалізованої медичної допомоги Організація і методика харчування при пошкодженнях щелепно-лицевої ділянки і нагляду за щелепно-лицевими пораненими на етапах медичної евакуації.	4
9	Тема 25-27. Практичне заняття 52. Військово –лікарська експертиза при пораненнях та захворюваннях щелепно-лицевої ділянки. Методи обстеження хворих, діагностики та лікування невралгій трійчастого нерва. Методи обстеження хворих, діагностики та лікування невритів і геміатрофій обличчя. Параліч м'язів мускулатури. Етіологія, клініка, діагностика, лікування.	6
10	Тема 28-29. Практичне заняття 53. Методика обстеження хворих, діагностики та лікування контрактур нижньої щелепи. Причини та види	4

	контрактур (рубці слизової оболонки, м'язів, шкіри, кісткова контрактура). Профілактика, методи консервативного та хірургічного лікування. ЛФК та фізіотерапія в комплексному лікуванні контрактур. Синдром больової дисфункції СНЦС	
	Всього	50год.

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені

6. Самостійна робота

	Т е м а	Кількість годин
1.	Метод хірургічної обробки рани за Швирковим.	2
2.	Лікування вогнестрільних переломів щелеп	2
3.	Хірургічні методи лікування контрактури нижньої щелепи.	2
4.	Лікування опіків обличчя	2
5.	Лікування вивихів нижньої щелепи.	4
6.	Хірургічні методи лікування анкілозів нижньої щелепи.	2
7	Хірургічне лікування паралічів лицевого нерву	2
8	Сполучені вогнепальні переломи щелепи, їх особливості, методи репозиції та іммобілізації відламків	4
9	Перша медична допомога при обмороженнях обличчя.	4
10	Лікарсько-трудова експертиза	2
11	Компресійно-дистракційний метод лікування вогнепальних переломів нижньої щелепи.	4
	Всього	30 год

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених захворювань.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань Крок-2, самостійне опанування алгоритмів спілкування з хворим.

8, Підсумковий контроль: іспит.

Іспит – форма підсумкового (семестрового) контролю, що відбувається як окремий контрольний захід. Іспити приймають екзаменатори, які затверджуються на засіданні кафедри та подаються до навчального відділу Університету.

Іспити складаються здобувачами за графіком навчального процесу після

вивчення освітнього компонента відповідно до навчального плану – при цикловому розкладі занять.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

До підсумкового контролю у формі іспиту допускаються лише ті здобувачі, які виконали вимоги навчальної програми з дисципліни, не мають академічної заборгованості, їх середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить не менше 3,00 та вони склали тестовий контроль за тестами «КРОК - 2» не менш ніж на 90% (50 завдань).

Тестовий контроль проводиться в Навчально-виробничому комплексі інноваційних технологій навчання, інформатизації та внутрішнього моніторингу якості освіти Університету на останньому занятті напередодні іспиту.

Оцінювання результатів навчання здобувачів під час підсумкового контролю – іспиту

Зміст оцінюваної діяльності	Кількість балів
1. вирішення клінічного завдання за типом ОСКІ	1
2. відповідь на теоретичне запитання	2
3. вирішення клінічної задачі	2

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів під час підсумкового контролю – іспиту

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного,

	лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Здобувач допускається до іспиту за умови виконання вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він отримав не менше 3,00 балів

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які

відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Асептика та антисептика під час операцій на щелепно-лицевій ділянці в умовах поліклініки та стаціонару.

2. Біль, його компоненти, провідні шляхи. Роль для організму. Реакція організму на біль, операційну травму.

3. Лікарські речовини для місцевого знеболення, їх хімічний склад, механізм дії. Прописи.

4. Види місцевого знеболення в щелепно-лицевій ділянці. Способи виконання. 5. Загальні ускладнення при місцевій анестезії. Анафілактичний шок. Реанімаційні заходи.

6. Місцеві ускладнення при місцевому знеболенні в щелепно-лицевій ділянці. Профілактика, діагностика, лікування.

7. Показання та протипоказання до застосування різних видів місцевого та загального знеболення при операціях на щелепно-лицевій ділянці в умовах поліклініки та стаціонару.

8. Центральна анестезія при виключенні П'ялки та III гілки трійчастого нерва. Зони іннервації, показання, техніка виконання. Профілактика ускладнень.

9. Анестезія за Берше-Дубовим-Уваровим. Показання і методика проведення.

10. Анестезія за Вишневським в підскроневій ямці. Тригерно-симпатична блокада. Показання. Методика проведення.

11. Торусальна анестезія за Вейсбремом. Зони дії. Показання. Методика виконання. Профілактика ускладнень.

12. Екстраоральний метод мандибулярної анестезії. Зони дії. Показання. Методика виконання. Профілактика ускладнень.

13. Аподактильний спосіб інтраоральної мандибулярної анестезії. Зони дії. Показання. Методика виконання. Профілактика ускладнень.
14. Пальцевий метод інтраоральної мандибулярної анестезії. Зони дії. Показання. Методика виконання. Профілактика ускладнень.
15. Знеболення щічного нерва. Види. Зони дії. Методика виконання. Показання.
16. Ментальна анестезія. Зони дії, показання, методика.
17. Інфраорбітальна анестезія. Зони дії. Показання. Методика виконання. Можливі ускладнення, її профілактика і лікування.
18. Туберальна анестезія. Зони дії. Показання. Методика виконання. Можливі ускладнення, її профілактика і лікування.
19. Анестезія навколо різцевого отвору. Зони дії. Показання. Методика виконання. Можливі ускладнення, профілактика і лікування.
20. Плексуальна анестезія. Зони дії. Показання. Методика виконання. Профілактика ускладнень.
21. Підготовка хворого та порожнини рота до операції видалення зуба.
22. Операція видалення зуба. Етапи. Особливості видалення окремих груп зубів та коренів на верхній та нижній щелепах.
23. Ускладнення при видаленні зубів на нижній та верхній щелепах. Діагностика, лікування.
24. Інструментарій для типового і атипового видалення зуба, його призначення, дія.
25. Інструментарій для видалення зубів та коренів на верхній щелепі. Будова та правила користування.
26. Інструментарій для видалення зубів та коренів на нижній щелепі. Будова та правила користування.
27. Атипове видалення зубів..Методика. Догляд за післяопераційною раною.
28. Види та термін загоєння післяекстракційної рани.
29. Атипове видалення ретенційних та дистопійного зубів. Показання. Методика виконання операції. Альвеолектомія. Ускладнення та їх лікування.
30. Кровотеча після видалення зуба: її причини, методи зупинки, профілактика.
31. Альвеоліт: етіологія, лікування. Догляд за раною в післяопераційному періоді.
32. Ямковий біль: етіологія, клініка, лікування.
- 33.Хвороби прорізування зубів. Дистопія та ретенція. Клініка, діагностика. Показання та методики видалення зубів.
- 34.Перикороніт. Причини, класифікація, клініка, діагностика, методики консервативного та хірургічного лікування.
- 35.Етіологія, патогенез та класифікація запальних процесів у щелепно-лицевій ділянці.
- 36.Гострий періодонтит. Класифікація, клініка, діагностика і лікування.
- 37.Хронічний періодонтит. Класифікація. Клініка, діагностика.
- 38.Хронічний гранулематозний періодонтит, клініка та діагностика. Види гранулеми, теорії походження епітелію в гранулемах.
- 39.Реплантація зуба: одномоментна і відстрочена, показання і протипоказання, методика операції, ускладнення. Типи з'єднання кореня зуба з ямкою.
- 40.еріостит щелеп: класифікація, етіологія, патогенез, клініка, диференціальна Діагностика.
- 41.Остеомієліт щелеп. Етіологія, теорії патогенезу, класифікація. Клініка, діагностика, лікування.

42. Диференційна діагностика гострого періодонтиту, періоститу та остеомієліту щелеп.
43. Актиномікоз щелепно-лицевої ділянки: клініка, диференціальна діагностика, лікування.
44. Сифіліс щелепно-лицевої ділянки: клініка, диференціальна діагностика, лікування.
45. Туберкульоз щелепно-лицевої ділянки: клініка, диференційна діагностика, лікування.
46. Абсцес та флегмона щелепно-лицевої ділянки. Запальні клінічні ознаки, прийоми діагностики.
47. Абсцес та флегмона щелепно-лицевої ділянки. Етіологія, патогенез, клініка; діагностика, лікування. Принципи комплексного лікування.
48. Гнилісно-некротична флегмона Жансуля-Людвіга. Хірургічна анатомія, причини, клініка, діагностика, лікування.
49. Одонтогенний гайморит. Етіологія, класифікація, клініка, діагностика. Консервативне та хірургічне лікування. Ускладнення та їх профілактика.
50. Клініка, діагностика і лікування артритів та артрозу скронево-нижньощелепного суглоба. Виписати необхідні рецепти.
51. Лімфаденіт щелепно-лицевої ділянки: класифікація, клініка, диференціальна діагностика, лікування. Фурункул та карбункул щелепно-лицевої ділянки: класифікація, клініка, ускладнення та лікування.
52. Гостре запалення слинних залоз: класифікація, клінічний перебіг, лікування.
53. Слиннокам'яна хвороба: етіологія, клініка, ускладнення і лікування.
54. Псевдопаротит Генценберга та паротит.
55. Хронічне запалення слинних залоз: класифікація, клінічний перебіг, лікування.
56. Доброякісні пухлини м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки. Клініка, диференційна діагностика, лікування.
57. Гемангіома щелепно-лицевої ділянки: класифікація, клініка, лікування.
58. Кісти щелепно-лицевої ділянки: клініка, діагностика, лікування.
59. Клініка, диференціальна діагностика і лікування адамантіноми щелеп.
60. Одонтома щелеп: класифікація, диференціальна діагностика, лікування.
61. Одонтогенні пухлиноподібні утворення: остеодисплазія, паратиреоїдна остеодистрофія хвороба Педжета, еозинофільна гранулема.
62. Периферична та центральна форма остеобластокластоми: особливості клінічного перебігу, діагностика, лікування.
63. Пухлини слинних залоз: класифікація, клініка, діагностика, лікування.
64. Передракові захворювання і рак обличчя: етіологія, клініка, диференціальна діагностика, лікування.
65. Рак шкіри обличчя, губи: слизової оболонки порожнини рота язика особливості клінічного перебігу, лікування.
66. Рак і саркома щелеп: клініка, диференціальна діагностика, лікування.
67. Предмет і завдання військової стоматології, щелепно-лицевої хірургії.
68. Організація допомоги пораненим військовим Збройних Сил України в мирний та військовий час.
69. Травматична хвороба: патогенез, класифікація, прогноз, перебіг, особливості, лікування, наслідки хвороби.
70. Класифікація пошкоджень тканин ЩЛД (Д.А.Ентіна-Б.Д.Кабакова).
71. Загальна-характеристика, перебіг, діагностика пошкоджень обличчя та щелеп в мирний і військовий час.
72. Безпосередні ускладнення щелепно-лицевих поранень, їх діагностика. Допомога на полі бою та на етапах медичної евакуації,

73. Обсяг та зміст медичної допомоги пораненим в щелепно-лицеву ділянку в мирний та військовий час.
74. Вогнепальні та невогнепальні пошкодження м'яких тканин обличчя: класифікація, перебіг, особливості хірургічної обробки.
75. Види швів і шовних матеріалів. Пластичні шви: призначення та модифікації.
76. Вогнепальні та невогнепальні пошкодження нижньої щелепи: класифікація, діагностика, перебіг, допомога на етапах медичної евакуації.
77. Невогнепальні пошкодження верхньої щелепи за Ле-Фору, особливості клінічних проявів, діагностика, перебіг, допомога на етапах медичної евакуації.
78. Вогнепальні пошкодження верхньої щелепи, особливості клінічних проявів, діагностика, перебіг, допомога на етапах медичної евакуації.
79. Тимчасова (транспортна) іммобілізація при пошкодженнях кісток ЩЛД, види, принципи, вимоги.
80. Назубні шини Тірегштедта та їх модифікації.
81. Лабораторні шини та їх використання при пошкодженнях щелеп.
82. Остеосинтез нижньої та верхньої щелепи: показання, види, методи, обладнання, біологічні та біомеханічні принципи.
83. Комбіновані пошкодження щелеп: особливості клінічного прояву та надання допомоги.
84. Поєднані пошкодження лицевого та мозкового черепа: класифікація, особливості перебігу, діагностика ліквореї, принципи надання допомоги.
85. Харчування поранених в щелепно-лицеву ділянку. Види дієт. Методи годування. Догляд за пораненими.
86. ЛФК та фізіотерапія при лікуванні поранених в щелепно-лицеву ділянку.
87. Воєнно-медична експертиза поранених в ЩЛД.

12.Рекомендована література

Основна

1. Стоматологія : підручник : У 2 кн. — Кн. 1. / М.М. Рожко, З.Б. Попович, В.Д. Куроєдова та ін.; за ред. проф. М.М. Рожка. — К. : ВСВ "Медицина", 2013. — 872 с.
2. Стоматологія : у 2 кн. : підручник. Кн. 2 / М.М. Рожко, І.І. Кириленко, О.Г. Денисенко та ін. ; за ред. М.М. Рожка. — 2-е вид. — К. : ВСВ «Медицина», 2018. — 992 с.
3. Челюстно-лицевая хирургия и хирургическая стоматология : учебник : в 2 кн. Кн. 1 / А. А. Тимофеев. — К. : ВСИ «Медицина», 2020. — 992 с.
4. Operative Oral and Maxillofacial Surgery. Edited By John D. Langdon, Mohan F. Patel, Robert Ord, Peter A. Brennan. Copyright Year 2017
5. Contemporary Oral and Maxillofacial Surgery, 6e Hardcover – 19 April 2013 by James R. Hupp DMD MD JD MBA (Author), Myron R. Tucker DDS (Author), & 1 More
6. Manual of Minor Oral Surgery for the General Dentist, 2nd Edition
Pushkar Mehra, Richard D'Innocenzo ISBN: 978-1-118-43215-0 August 2015
Wiley-Blackwell 312 Pages
7. Clinical Review of Oral and Maxillofacial Surgery - E-Book. by Shahrokh C. Bagheri, BS, DMD, MD, FACS, FICD, Chris Jo, DMD

8. TEXTBOOK OF ORAL AND MAXILLOFACIAL SURGERY -Borle ISBN 9789351520092. Edition 1/ Publish Year 2014 Pages 830.

9. Advanced Oral and Maxillofacial Implantology Publication Date: March 2020. Status: Available 378 pages.

Додаткова

1. Гулюк А.Г., Варжапетян С.Д. Дифференциальная диагностика и лечение атрогенных гайморитов стоматогенного происхождения - Ереван, ВМВ Принт, 2014 . – 253 с.

2. Вказівки з воєнно-польової хірургії /під ред. д.мед.н., проф. Я.Л.Заруцького, д.мед.н. А.А.Шудрака, Київ, 2014, СПД Чалчинська Н.В., - 396 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Державний експертний центр МОЗ України
<http://www.dec.gov.ua/index.php/ua>

2. Національна медична наукова бібліотека України
<http://library.gov.ua/>

3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>